

UA: Суспільне мовлення

Концепція мовлення нацменшин

Зміст

1. Вступ
2. Діагностика
 - 2.1. Адміністративна структура
 - 2.2. Аналіз особливостей контенту і виробничого процесу
3. Принципи
4. Контент стратегія
5. Структура нового творчого підрозділу
6. Тайм-лайн процесів

Вступ

Суспільне мовлення України визначило для себе місію у захисті свобод, наданні суспільству достовірної і збалансованої інформації і налагодженні громадського діалогу. Розглядаючи національні меншини як невід'ємну, різноманітну та унікальну частину народу України, СМ власною репутацією відповідає за програми про національні меншини. Зобов'язання СМ перед кожним мешканцем нашої країни - правдиво і з повагою розповсюджувати інформацію про різні традиції, що стали нашою спільною культурною спадщиною і заклали частину генетичного коду в кожного з нас. Тільки рівний доступ до перевіреної інформації, розуміння національних особливостей і супротив існуючим стереотипам можуть стати засадами для зміцнення суспільної довіри.

СМ має подолати багаторічний вплив «радянського інтернаціоналізму», який нещадно створював «радянську людину», ускладнював особистісну комунікацію і знищував повагу до індивідуальних особливостей. Перед СМ повстають тіні тривалого неефективного використання ресурсів регіональних філій, вимоги майже до реанімаційних заходів по поверненню довіри аудиторії і врахування усіх потреб сучасності до теле-, радіо- і інтернет-контенту.

Чому це важливо саме зараз?

В епоху пост-правди для протистояння пропаганді і зовнішньому ворогу, який порушив державну цілісність нашої країни, нам доведеться шукати свій шлях обходу міжнародної ворожнечі, що вірусно пронеслася цілим світом. Українці з повагою, відкритістю і терпінням ставляться до

різних національностей - про що свідчить постійне перебування у топ-20 країн світу за дотримання міжнародних стандартів добросусідства. Кримські татари, євреї, роми, росіяни, болгары століттями проживають на наших землях і рівноправно користуються правами та свободами. І наше головне завдання - запобігати конфлікту інтересів, надавати майданчик для діалогу і створювати програми з просвітницькою функцією. Це важливо для суспільної безпеки та чесного, точного, безстороннього представлення тем нацменшин в ефірі суспільного мовника.

Діагностика

Станом на грудень 2017 року в структурі ПАТ НСТУ функціонує три регіональні філії з редакціями мовами національних меншин: Закарпатська РД (ТРК Тиса-1), Чернівецька РД (ТРК Буковина) і Одеська РД.

Загалом на Суспільному мовленні України виробляються теле- та радіопрोगрами 10 мовами, серед яких: гагаузька, болгарська, молдовська, румунська, німецька, русинська, ромська, російська, угорська і словацька. Беручи до уваги, що на території України проживають громадяни понад 100 національностей, вказані редакції покривають лише 10% вищезгаданих груп.

Згідно з офіційними даними (перепис населення 2001 року) національні меншини в Україні становили 27,3% від усіх жителів. Найчисельнішими з них були: росіяни, євреї, білоруси, молдовани, болгары, поляки, угорці, румуни, греки, татари, вірмени, роми.

Найбільша етнічна меншина в Україні - росіяни. Їхня кількість становить 17,3%. В умовах гібридної війни з східним сусідом, створення контенту з вживанням російської мови є, можливо, єдиним важелем впливу на свідомість громадян України, що знаходяться на тимчасово окупованих територіях. Вживання російської мови на суспільному мовнику чітко регламентується редакційною політикою ПАТ НСТУ.

Другу за поширеністю етнічну групу складають: білоруси, євреї і поляки. Висвітлення життя, діяльності, культурних особливостей на принципах «шукати те, що об'єднує» - є основним завданням суспільного мовника. Команда суспільно-політичного напрямку пропонує задля створити відокремлену структуру, що буде займатися виготовленням виключно

культурно-просвітницьких проектів спільно з суспільними мовниками країн, нації яких представлені в Україні.

Кримські татари, що втратили свою Батьківщину і наразі знаходяться в стані постійних переслідувань, репресій і знущань заслуговують особливої уваги СМ. Майданчиком для рівного доступу до інформації, місцем, де захищаються інтереси цієї громади, а також сховищем національної пам'яті кримських татар став канал UA: Крим. Над концепцією мовлення цього підрозділу працюють найкращі представники кримсько-татарського народу.

Щодо інших етнічних груп, які не так рівномірно розселені по території України, відповідальність про висвітлення їхнього способу життя, надання доступу до публічної інформації і створення відкритих просторів для висловлення своїх думок - припадає на регіональні філії Суспільного Мовлення України.

Зазначимо, що задоволенню інформаційних потреб нацменшин сприяють 169 видань, які виходять мовами національних меншин, з них 46 мають загальнодержавну сферу розповсюдження.

Адміністративна структура

Закарпатська РД ТРК Тиса-1

Характерною особливістю населення Закарпатської області є багатонаціональність. За даними перепису населення на території області проживають представники понад 100 національностей і

народностей. Найбільш численні національності - угорці (12,1%), румуни (2,6%), росіяни (2,5%)

В складі Закарпатської РД працює 7 редакцій мовами національних меншин: угорська, румунська, російська/ромська/русинська, словацька, німецька. При чому останні дві редакції покривають потреби лише 0,8% мешканців регіону. Загалом в ефір Закарпатської РД виходить 14 телевізійних і 1 радійна програма без перекладу і субтитрів державною мовою.

Чернівецька РД ТРК Буковина

Особливістю національного складу населення Чернівецької області є його багатонаціональність. За даними Всеукраїнського перепису населення на території області проживають представники близько 80 національностей і народностей. Найбільш численні національності - румуни (12,5%), молдовани (7,3%), росіяни (4,1%).

В складі Чернівецької РД працює лише одна редакція мовами національних меншин - румунська, яка задовольняє потреби лише однієї національної меншини, і виготовляє: 5 телевізійних і 8 радійних програм. Усі програми транслюються виключно румунською, не титруються і не перекладаються державною мовою, що значно ускладнює доступ до цієї інформації українського суспільства в цілому.

Одеська РД

Особливістю національного складу населення Одеської області є найбільша кількість представників національностей і народностей - 133.

Найбільш численні національності - росіяни (20,%),болгари (7,3%), молдовани (4,1%).

В Одеській РД виготовляються програм 3 мовами національних меншин: болгарська, молдавська, гагаузька. При чому програми гагаузькою мовою, яка практично вимирає, можуть зрозуміти лише 1,1% населення регіону. Загалом в ефір Одеської РД виходить 3 телевізійних програми.

Таким чином, існуючі редакції лише частково задовольняють потреби представлених в Україні національних меншин і ефективність їхньої роботи досить незначна на загальнодержавному рівні. Адже програми, що виробляються на цих філіях, не використовуються в інших регіонах, позаяк не відображають спільних проблем і попросту є незрозумілими для носіїв інших мов. В той самий час області з відносно високим показником кількості представників нацменшин не мають власних подібних платформ для комунікацій.

Аналіз особливостей контенту і виробничого процесу

Редакції мовами національних меншин у складі ПАТ НСТУ взяли на себе величезну відповідальність з інформування місцевих мешканців про перебіг подій в регіоні, забезпечення рівного доступу до перевірених даних, активного залучення представників національних меншин до життєдіяльності краю. Серед програм, які виробляються на регіональних філіях є інформаційні, суспільно-політичні, культурно-просвітницькі і музично-розважальні проекти. Усі вони виготовляються окремими

командами, що заважає ефективно використовувати обмежений технічний та людський ресурс в регіонах.

На нашу думку, створення контенту без перекладу тільки поглиблює відмінності між різними національними представниками. Програми, що мали б об'єднувати мешканців регіону і допомагали б акумулювати сили для вирішення проблем, стали бар'єром між національними меншинами і українцями, обмежуючи можливості один одного до порозуміння і прийняття спільних рішень. Окрім цієї проблеми, ймовірним конфліктогенним полем можуть стати відсутність інших редакцій мовами національних меншин, які широко представлені в кожному регіоні.

Виходячи з цінностей, що задекларовані в стратегії розвитку суспільного мовлення в Україні, наша команда вбачає пріоритет концепції мовлення нацменшин у виваженій подачі суперечливих тем з усіх точок зору і просвітницькій діяльності редакцій.

Принципи

Принципи, описані у цьому документі, мають стати аксіомою професійності. Потрібна активна робота розуму всіх - ведучих, репортерів, редакторів, менеджерів. На початку виробництва програм із міжнаціональної тематики, команда продюсерів має детально обговорювати всі нюанси, які є предметом інтенсивних дискусій. Мова програм має бути зрозуміла і доступна усім верствам населення (ми надаємо перевагу державній мові з додатковим субтитруванням мовою нацменшини, яка є головною темою кожного проекту).

Всі програми Суспільного мовлення мають базуватися на таких принципах:

1. Сприяємо принципу рівності представників національних меншин у сфері економічного, соціального, політичного та культурного життя українців. Представляємо способи реалізації цих принципів. Одночасно забезпечуємо повне громадянське залучення етносів до важливих суспільних подій.
2. Захищаємо осіб, які піддаються дискримінації, ворожнечі або насильству, внаслідок їхньої національної чи етнічної приналежності.
3. Забезпечуємо відкритість усіх платформ мовлення, де уважно розглядаються цікаві, просвітницькі ідеї - культурні, історичні, артистичні, видавничі, релігійні. А також право на доступ до публічної інформації.
4. Зміцнюємо та популяризуємо міжкультурний діалог.

Контент стратегія

Перший етап

Задля покращення якості контенту в існуючих регіональних редакціях мовами національних меншин, ми пропонуємо не відокремлювати вказані команди від основного виробничого процесу. На разі, усі працівники філій перебувають у стані інтенсивного навчання, що значно покращить професійні навички кожного фахівця.

Інформаційний напрямок, який є основним джерелом надходження перевіреної інформації, має стати основою для роботи редакцій мовами нацменшин. На першому етапі ми пропонуємо використовувати сюжети, які щоденно виготовляються вищезгаданим підрозділом з субтитруванням відповідною мовою. У ролі диктора новин ми пропонуємо кандидатуру носія мов, який є авторитетним для своєї аудиторії. Наша перевага в тому, що подібних фахівців не треба шукати

- вони вже працюють на місцях. Таким чином, ми скорочуємо додаткову ланку виробництва окремого новинного контенту. При цьому наголошуємо, що інформаційні підрозділи Закарпатської, Чернівецької та Одеської РД мають приділяти особливу увагу проблемам, що виникають у представників національних меншин.

Суспільно-політичний напрямок бере на себе відповідальність за відкритий доступ до публічного обговорення найважливіших проблем місцевого населення. Саме цей майданчик має стати тим місцем, де знаходять відповіді на складні питання усі мешканці регіону. Тут будуватимуть плани на майбутнє, відкрито обговорюватимуть ризики і шукатимуть спільних рішень. На цьому майданчику будуватиметься цільне суспільство, що складатиметься з унікальних індивідуальностей. Досягти поставленої мети можна тільки використовуючи усі принципи, про які йшлося раніше. Мова таких переговорів має бути доступною усім учасникам процесу.

Другий етап

На другому етапі ми пропонуємо створення єдиного Центру мовлення нацменшин на Всеукраїнському рівні. Основні завдання, які будуть поставлені перед новим творчим об'єднанням, - це створення теле- та радіо-програм про унікальні національні особливості з метою поширення міжнаціонального порозуміння на всіх теренах України. Окремо варто виділити такого роду діяльність в мережі інтернет, що пришвидшить визнання проекту на міжнародному рівні.

До такого Центру ми пропонуємо долучити працівників культурно-просвітницького напрямку в регіонах, представників національних меншин, видатних українських емігрантів, що колись були вимушені покинути Батьківщину і частково асимілювалися в інших країнах, але

зберігають українську ідентичність, а також Суспільних мовників сусідніх держав. Ми знаємо про успішні приклади подібної співпраці, що призводять до покращення міжкультурного діалогу і підтримують верховенство Європейських цінностей. За умови дотримання міжнародних стандартів суспільного мовлення, Україна має шанс зробити свій внесок у створення нових ідеалів для Європейського співтовариства, яке на разі переживає кризу дипломатичних стосунків.

Структура Центру мовлення нацменшин України

Центральна редакція - м. Київ

Функції: збирає і аналізує інформацію від регіональних представників, розробляє календарно-тематичний план, займається безпосереднім виробничим процесом, може виїжджати на заплановані та екстрені зйомки. Склад: редакторська група і виробнича група

Редакція міжнародної співпраці і перекладу - м. Київ

Функції: веде переговори на міжнародному рівні, залучає до роботи представників нацменшин як в Україні так і за її межами, допомагає у пошуку героїв і виконавців на місцях.

Власні (спеціальні) кореспонденти в регіонах - Закарпаття, Одеса, Харків.

Функції: пошукова робота, організація і проведення зйомок на місцях, координація міжрегіональних процесів.

Тайм-лайн процесів

Розуміючи обмеженість фінансування, а також ускладнення процесу реформування суспільного мовника України, ми розраховуємо впровадити два етапи концепції протягом 2 років.

Січень 2018 - березень 2018

імплементація працівників окремих редакцій в інформаційні та суспільно-політичні простори філій

Березень 2018 - серпень 2018

автоматизація процесів

Серпень 2018 - вересень 2018

обговорення створення, функціонування і життєдіяльності майбутнього Центру мовлення нацменшин на всеукраїнському рівні

вересень 2018 - листопад 2018

обговорення створення, функціонування і життєдіяльності майбутнього Центру мовлення нацменшин на міжнародному рівні

листопад 2018 - грудень 2018

тестовий старт роботи нового Центру мовлення нацменшин

січень 2019 - лютий 2019

доопрацювання ймовірних проблемних моментів

лютий 2019 - грудень 2019

повноцінне функціонування Центру мовлення нацменшин